

EVALUAREA IMPACTULUI ASUPRA FACTORILOR CLIMATICI ÎN PROCEDURILE SEA ȘI EIA

Considerații practice

Îndrumar

Rețeaua Justice and Environment
2021

CUPRINS

Introducere	3
Planuri și programe de integrare a aspectelor climatice	5
Starea mediului și obiectivele climatice	7
Faza timpurie a planificării - considerații privind schimbările climatice	11
Evaluarea impactului asupra factorilor climatici în cadrul SEA	18
ANEXĂ - Prezentare generală a obiectivelor climatice	3
Informații de contact.....	28

Introducere

Studiile comparative privind evaluările strategice de mediu și schimbările climatice "Evaluarea impactului asupra factorilor climatici" și "Evaluarea impactului asupra factorilor climatici" și Evaluarea impactului asupra climei în cadrul evaluărilor de impact asupra mediului realizate de Justice & Environment au arătat că evaluarea de mediu a efectelor asupra climei este încă un subiect foarte abstract pentru toți participanții atât la procedurile de evaluare strategică de mediu (SEA)¹, cât și la cele de evaluare a impactului asupra mediului (EIA)². Prin urmare, problema nu poate fi abordată din punct de vedere metodologic ca și alte conținuturi de evaluare. Evaluarea impactului asupra factorilor climatici se realizează în contextul incertitudinii, precum și al obiectivelor stabilite din punct de vedere politic și normativ. Pentru "integrarea" schimbărilor climatice, care include integrarea conținutului climatic în toate politicile, SEA este un instrument excelent pentru evaluarea impactului celor mai înalte planuri și programe strategice (PP) privind clima, atât în ceea ce privește atenuarea schimbărilor climatice, cât și adaptarea la acestea.

La acest nivel strategic cel mai înalt, este important ca aspirațiile strategice să fie concepute astfel încât să contribuie în mod eficient la realizarea obiectivelor climatice. În acest fel, coerența planului sau a programului (PP) nu va fi aliniată doar la Acordul de la Paris sau la Pactul Verde ("Green Deal") al UE, precum și la obiectivele naționale în materie de climă, ci și la alte obiective strategice legate de schimbările climatice (de exemplu, obiectivele Agendei 2030 și strategiile naționale). Prin intermediul SEA, se poate asigura conformitatea. Proiectele trebuie să contribuie cât mai mult posibil la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea. În același timp, este importantă o reziliență suficientă a proiectului în sine la efectele anticipate ale schimbărilor climatice. Analiza EIA a arătat că toți participanții la procesul EIA au nevoie de o mai bună înțelegere a schimbărilor climatice și a motivelor pentru a le lua în considerare la planificarea proiectelor și în cadrul EIA în sine. Într-o perioadă de degradare rapidă a mediului, în care ne confruntăm cu puncte critice în ceea ce privește clima și biodiversitatea, EIA poate fi un instrument binevenit și de dorit, contribuind nu numai la excelența proiectului, ci și la durabilitatea ecologică pe termen lung a acestuia. Acesta va deveni, de asemenea, un aspect important pentru aspectele legate de finanțare, în special pentru evaluarea riscului financiar de către bănci.

¹ În conformitate cu Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului, JO L 197/2001, p. 30.

² În temeiul Directivei 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, JO L 26, 28.1.2012, p. 1-21 și al Directivei 2014/52/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 de modificare a Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, JO L 124, 25.4.2014, p. 1-18.

© robuart / shutterstock

Îndrumarul de față se concentrează pe considerațiile din cadrul SEA care sunt importante pentru evaluarea impactului PP la cel mai înalt nivel strategic național asupra factorilor climatici, precum și pentru evaluarea impactului proiectelor asupra climei în cadrul EIA. Îndrumarul este complementar Ghidului privind integrarea schimbărilor climatice și a biodiversității în evaluarea strategică de mediu³ și Ghidului privind integrarea schimbărilor climatice și a biodiversității în evaluarea impactului asupra mediului.⁴ Un alt obiectiv al acestui îndrumar este de a aduce aspectele climatice în cadrul EIA mai mult în atenția tuturor părților interesate implicate în EIA, de a crea o legătură semnificativă între politica privind clima și anumite proiecte (eg. de infrastructură) și de a o face mai ușor de înțeles pentru investitori. Ca atare, îndrumarul este util și pentru factorii de decizie, experții pentru rapoartele de mediu, ONG-urile și publicul larg în cadrul consultărilor publice. Ar trebui să fie luată în considerare în special în faza de verificare SEA și EIA ca puncte de evaluare critice.

³ Comisia Europeană (2013), disponibil la <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/41f79c6f-9d84-4b1d-b695-9e362f324a9b/language-en> (19 aprilie 2023).

⁴ Comisia Europeană (2013), disponibil la <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3ed0e578-7f24-4073-81c9-f279c6d4b3cf> (19 aprilie 2023).

Integrarea aspectelor climatice în Planuri și Programe

Abordarea sau integrarea schimbărilor climatice în procesele de planificare și de luare a deciziilor este un instrument esențial pentru a asigura atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea în toate politicile. Parlamentul European a declarat urgența climatică și de mediu în 2019.⁵ La nivel național și la nivelul UE, trebuie să ne asigurăm că toate PP și, în consecință, legislația și bugetul sunt pe deplin aliniate la obiectivele de limitare a încălzirii globale la mai puțin de 1,5°C și de atingere a neutralității climatice cât mai curând posibil. Principiul de bază în alinierea planurilor și programelor (PP) strategice naționale la acest obiectiv climatic trebuie să fie luarea de măsuri urgente înainte de a fi prea târziu. Acest lucru trebuie făcut într-un mod participativ, deoarece *"pentru a permite o schimbare transformatoare va fi nevoie ca toate domeniile și nivelurile de guvernare să colaboreze și să valorifice ambiția, creativitatea și puterea cetățenilor, a întreprinderilor și a comunităților"*.⁶

Procesul de integrare a aspectelor climatice cuprinde:

- ✓ **integrarea și verificarea efectelor schimbărilor climatice și a efectelor acestora** (dezvoltarea "reziliență la schimbările climatice" este privită prin prisma schimbărilor climatice), care ar trebui să fie coerentă la diferite niveluri de luare a deciziilor;
- ✓ **încorporarea considerentelor legate de schimbările climatice în politicile, programele și strategiile de guvernare existente și emergente**, în loc de a elabora separat inițiative de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea;
- ✓ **inclusiunea considerentelor legate de "climă" în obiectivele PP**, asigurându-se că activitățile planificate acordă atenția necesară sustenabilității și creșterii rezilienței ecosistemului social în funcție de condițiile preconizate și viitoare;
- ✓ pentru a aborda și a integra în mod eficient aceste considerente în PP, deciziile trebuie luate pe baza celor **mai bune cunoștințe disponibile** și a unei implicări largi a părților interesate, care să contribuie, de asemenea, cu cunoștințe practice (din teren);
- ✓ **PP contribuie la realizarea obiectivelor privind schimbările climatice** (generale și sectoriale), atât la nivelul UE, cât și în cadrul tratatelor internaționale (Acordul de la Paris): obiectivele internaționale, ale UE, naționale și sectoriale trebuie să fie clare pentru dezvoltatori. PP trebuie să fie clare în explicații, modul în care PP vor contribui la realizarea acestora în raport cu situația existentă;
- ✓ abordarea conținutului climatic în PP, bazată în primul rând pe **principiul precauției și pe principiul dezvoltării durabile, care reprezintă un ghid esențial pentru planificarea modernă.**

⁵ Rezoluția 2019/2930(RSP).

⁶ Agenția Europeană de Mediu, The European environment - The European environment - state and outlook (2020) p. 17, disponibil la <https://www.eea.europa.eu/soer/publications/soer-2020> (19 aprilie 2023).

Aceste aspecte trebuie avute în vedere încă de la începutul planificării. Luarea în considerare a schimbărilor climatice nu trebuie să fie respinsă sau amânată în procesul decizional "pentru mai târziu", ci trebuie acceptată ca un fapt. Aceste circumstanțe includ efectele pe termen lung și cumulative, complexitatea relațiilor cauză-efect și factorii de incertitudine.

Trebuie acordată o atenție specială, atât în procesul de planificare, cât și în procesul SEA, interconexiunii importante dintre schimbările climatice și protecția diversității biologice (biodiversitate). Pierderea biodiversității este o problemă globală și o amenințare echivalentă cu schimbările climatice, iar schimbările climatice reprezintă una dintre cele cinci cauze ale pierderii biodiversității (pe lângă pierderea și fragmentarea habitatelor, supra-exploatarea resurselor naturale, poluarea, speciile străine invazive). Măsurile privind schimbările climatice nu trebuie să agraveze problemele de biodiversitate. Dimpotrivă, măsurile de atenuare a schimbărilor climatice care se bazează pe soluții bazate pe natură reprezintă cea mai bună opțiune.⁷

© iriejah / shutterstock

⁷ Comisia Europeană, Protecția și refacerea naturii sunt principalele obiective ale noii strategii a UE privind biodiversitatea pentru 2030, COM(2020) 380 fin, disponibil la https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a3c806a6-9ab3-11ea-9d2d-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF (19 aprilie 2023).

Starea mediului și obiectivele climatice

Atunci când planificăm strategic și în cadrul proceselor SEA sau EIA, trebuie luate în considerare două domenii importante: **Care este starea mediului și care sunt obiectivele climatice?** Pe site-ul J&E este publicată o [listă de surse](#) utile pentru obținerea de informații relevante. Întrucât primim informații noi în fiecare an, utilizatorii ar trebui să ia în considerare și versiunile actualizate ale acestor documente.

Datele privind starea mediului în legătură cu schimbările climatice pot fi obținute la nivel internațional, european și național:

- ✓ La nivel internațional, cele mai importante rapoarte ale Grupului interguvernamental de experți privind schimbările climatice (IPCC) reprezintă mecanismele de sprijin științific pentru punerea în aplicare a Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (UNFCCC) și pentru rapoartele naționale de transmitere a GES.
- ✓ La nivelul UE, Agenția Europeană de Mediu pregătește rapoarte anuale privind starea mediului în Europa. De asemenea, statele raportează emisiile de GES atât organismelor UE, cât și celor din cadrul UNFCCC. De asemenea, acestea pregătesc rapoarte privind starea mediului la nivel național.

Un plan sau un program strategic face legătura între situația actuală nepotrivită din punct de vedere ecologic și climatic (și tendințele acesteia) și obiectivele necesare pentru a remedia situația. Fiecare proiect este o formă finală și concretă a activităților planificate care vor influența mediul pe termen lung. Prin urmare, trebuie să avem o imagine clară a scopurilor și obiectivelor climatice stabilite la nivel general și sectorial la nivel internațional, al ONU și național. Există **obiective climatice declarate** la nivel internațional, european și național. Printre documentele relevante se numără [Acordul de la Paris al UNFCCC](#), ⁸[Strategia europeană pe termen lung 2050](#), ⁹[Legea europeană](#) privind clima, ¹⁰[Regulamentul UE privind partajarea eforturilor](#), ¹¹[Planurile naționale privind energia și clima \(NECP\)](#)¹² și strategiile pe termen lung. O descriere detaliată poate fi găsită în anexa la prezentul îndrumar.

⁸ <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement> (19 aprilie 2023)

⁹ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_en (19 aprilie 2023)

¹⁰ Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de stabilire a cadrului pentru atingerea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999

¹¹ Regulamentul (UE) 2018/842 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind reducerile anuale obligatorii ale emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021-2030, care contribuie la acțiunile climatice în vederea îndeplinirii angajamentelor asumate în cadrul Acordului de la Paris și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013, JO L 156/2018, p. 26. (în curs de revizuire)

¹² https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/implementation-eu-countries/energy-and-climate-governance-and-reporting/national-energy-and-climate-plans_en (19 aprilie 2023)

Integrarea schimbărilor climatice în PP și în proiecte include atât reducerea emisiilor de GES, cât și **adaptarea la schimbările climatice**. Luarea în considerare a adaptării la schimbările climatice în cadrul procedurii SEA este încă insuficient dezvoltată și necesită mai multă atenție. Aceasta include o evaluare a impactului/contribuției PP asupra/la o mai bună adaptare și reziliență la schimbările climatice la momentul implementării într-un mediu mai solicitant. Pentru adaptarea la schimbările climatice există mai multe instrucțiuni descrise mai jos, în timpul fazei de evaluare a EIA.

Măsurile de adaptare rămân la latitudinea fiecărei țări, deoarece acestea trebuie să fie stabilite în funcție de situația din fiecare zonă. Din partea UE, procesul de adaptare este sprijinit de Strategia de adaptare la schimbările climatice¹³ și de Platforma de adaptare la schimbările climatice¹⁴. În cadrul Organizației Națiunilor Unite sunt în desfășurare mai multe programe de adaptare. La nivel național, ar trebui să se adopte strategii de adaptare.

Avantajele pentru investitori ale conformității proiectelor cu obiectivele climatice

Punctele menționate mai sus se aplică și proiectelor și, prin urmare, este esențial ca proiectul în sine să fie dezvoltat într-un mod care să țină cont de schimbările climatice în sensul principiului precauției. Această abordare este crucială, chiar dacă unii investitori pot considera că schimbările climatice nu reprezintă o problemă semnificativă, deoarece unele riscuri climatice par să îi afecteze doar pe termen lung.

¹³ Crearea unei Europe rezistente la schimbările climatice - noua strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice,

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2021:82:FIN> (19 aprilie 2023)

¹⁴ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/> (19 aprilie 2023)

Conștientizarea timpurie și luarea în considerare a schimbărilor climatice în dezvoltarea proiectelor poate aduce, de asemenea, beneficii investitorului:

- ✓ **O mai bună cunoaștere și înțelegere a riscurilor și oportunităților legate de schimbările climatice, o mai bună gestionare a acestor aspecte și o planificare strategică mai atentă a activităților, mai ales în condițiile în care este de așteptat o agravare a cerințelor de mediu și climatice.** Companiile mai mari sunt deja supuse unei obligații anuale de raportare nefinanciară, care include raportarea privind măsurile luate și puse în aplicare în legătură cu schimbările climatice.
- ✓ **Costul potențial mai mic al capitalului:** Planul de acțiune al Comisiei Europene: Finanțarea creșterii sustenabile, pentru a gestiona riscurile financiare care decurg din schimbările climatice, epuizarea resurselor, degradarea mediului și problemele sociale conexe, urmărește să redirecționeze fluxurile financiare către o economie mai durabilă. Luarea în considerare a schimbărilor climatice în planificarea proiectelor va permite o finanțare mai ușoară și o mai bună evaluare a riscurilor financiare.
- ✓ **O mai bună reputație a proiectului și a investitorului, o mai bună acceptabilitate socială** (“licență socială”) pe termen lung.

Procedura de EIM poate ajuta investitorul să evalueze riscuri care ar putea să nu fi fost anticipate la prima vedere, cum ar fi:

- **posibilul impact negativ asupra climei:** emisii directe de gaze cu efect de seră (GES), emisii de GES provenite din producția de energie, emisii de GES provenite din activitatea unei unități de producție sau emisii provenite din produsele în sine;
- **riscul de impact negativ asupra activității:** riscuri politice (de exemplu, din cauza modificării politicilor, a noilor cerințe privind prețul CO₂, a eficienței energetice etc.), riscuri juridice (de exemplu, proceduri judiciare dacă întreprinderea nu previne sau nu reduce efectele negative asupra climei), riscuri tehnologice (se așteaptă la noi tehnologii mai exigente din punct de vedere al impactului asupra climei), riscuri de piață (dacă consumatorii trec la produse cu o amprentă de carbon mai redusă), riscul de pierdere a reputației (pentru o întreprindere identificată ca fiind dăunătoare pentru climă sau neprietenoasă cu mediul este mai dificil să atragă și să păstreze consumatorii, lucrătorii, partenerii și investitorii);
- **riscuri fizice:** riscuri datorate evenimentelor care rezultă din schimbările climatice (evenimente bruște, cum ar fi fenomene meteorologice extreme și schimbări de durată în ceea ce privește temperatura, apa, solul, biodiversitatea).

Este evident că este în interesul investitorilor să încurajeze experții să evalueze cât mai amănunțit posibil impactul proiectului planificat asupra climei și să ia în considerare recomandările acestora. În cazul în care un proiect nu poate contribui la atenuarea schimbărilor climatice din motive profesionale/tehnice, investitorii pot totuși să contribuie la refacerea naturii în alte moduri.¹⁵

¹⁵ Piața de compensare a emisiilor de carbon, <https://www.offsetguide.org/understanding-carbon-offsets/carbon-offset-programs/mandatory-voluntary-offset-markets/> (19 aprilie 2023)

Faza timpurie a planificării - considerații privind schimbările climatice

FAZA DE SCREENING ÎN CADRUL SEA

Deoarece principala cauză a deteriorării climei o reprezintă modalitățile de producție și de consum, adică acțiunile societății în ansamblu, majoritatea planurilor strategice influențează aceste acțiuni într-un fel sau altul. Acest lucru este valabil chiar dacă nu sunt planuri pentru care este obligatorie o SEA în conformitate cu directiva (și anume PP pentru agricultură, silvicultură, pescuit, energie, industrie, transporturi, gestionarea deșeurilor, gestionarea apei, telecomunicații, turism, planificare urbană și rurală sau utilizarea terenurilor și care stabilesc cadrul pentru autorizarea viitoarelor proiecte de dezvoltare). Studiul a arătat că impactul PP asupra climei trebuie să fie luat în considerare la cele mai înalte niveluri strategice de planificare, cât mai larg posibil, deoarece poate include și planificarea pentru alte domenii relevante pentru schimbările climatice. Nu este necesar ca SEA să fie aplicată pentru fiecare PP strategic, dar este esențial ca fiecare PP să ia în considerare schimbările climatice. Aceasta cuprinde impactul sau contribuția necesară a planului pentru atingerea obiectivelor de atenuare a schimbărilor climatice, precum și rezistența la schimbările viitoare datorate schimbărilor climatice. Prin urmare, fiecare plan trebuie să fie analizat în detaliu, ca un potențial canal spre neutralitatea climatică. Având în vedere că tranziția către o societate neutră din punct de vedere climatic necesită schimbări cuprinzătoare, legate în principal de modul de producție și de consum, doar câteva PP strategice pot fi exceptate de la SEA.

Prin urmare, este obligația organismelor care elaborează PP strategice:

- să efectueze o evaluare SEA în conformitate cu legislația națională pentru a stabili dacă este necesară o SEA pentru PP;
- chiar dacă nu este necesară efectuarea SEA, procesul de planificare ar trebui să implice experți de mediu care să ghideze elaborarea planului pentru a lua în considerare schimbările climatice, biodiversitatea și protecția mediului, iar PP să contribuie la atingerea obiectivelor stabilite.

În **faza de screening** (anexa II la Directiva SEA), este importantă, printre altele, evaluarea următoarelor aspecte:

- ✓ relevanța planului sau a programului pentru integrarea considerentelor de mediu, în special în vederea promovării dezvoltării durabile;
- ✓ problemele de mediu relevante pentru plan sau program;
- ✓ relevanța planului sau a programului pentru punerea în aplicare a legislației comunitare privind mediul (de exemplu, planuri și programe legate de gestionarea deșeurilor sau de protecția apei).

În special în ceea ce privește aceasta din urmă, este important să se urmărească neutralitatea climatică, deoarece PP ghidează întreaga funcționare a societății, adică de la modele care generează problema schimbărilor climatice la modele care vor inhiba schimbările climatice și vor reduce GES. PP strategice reprezintă, de asemenea, cadrul național de bază pentru punerea în aplicare a legislației UE și a tratatelor internaționale și trebuie să asigure atingerea obiectivelor stabilite.

Provocările cheie ale evaluării de mediu în ceea ce privește schimbările climatice sunt:

- efecte pe *termen lung și cumulative* → tendințele cu și fără planul propus ar trebui să fie luate în considerare;
- *complexitatea relației cauză-efect* → impactul PP asupra principalelor tendințe climatice și transportatorii acestora ar trebui să fie evaluate; ar trebui să se aplice scenariile "cel mai rău" și "cel mai bun";
- *incertitudinea - "cea mai dificilă" circumstanță* → limitele cunoștințelor existente ar trebui să fie luate în considerare, atât în cadrul screening-ului, cât și faza de definire a domeniului de aplicare; cunoștințele limitate și certitudinea relativă a previziunilor pentru viitor nu ar trebui să fie un motiv pentru a evita evaluarea; principiul precauției ar trebui să fie activat pe deplin, iar gestionarea flexibilă și monitorizarea măsurilor ar trebui incluse în PP pentru a răspunde în mod corespunzător la schimbările viitoare.

În acest context, în procesul de planificare este necesar să se ia în considerare întrebarea: În ce măsură poate contribui PP la:

- a) realizarea unei dezvoltări durabile,
- b) punerea în aplicare a politicilor de mediu și climatice și
- c) realizarea obiectivelor adoptate și îndeplinirea angajamentelor în materie de mediu/climat?

Unele întrebări suplimentare pot fi de ajutor, cum ar fi:

- *Abordează PP aspecte care sunt importante pentru reducerea emisiilor de GES sau pentru adaptarea la schimbările climatice?*
- *Contribuie PP la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră - efecte directe?*
- *Contribuie PP la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră - efecte indirecte (influențează reducerea consumului de energie, influențează utilizarea mai eficientă a energiei, crește utilizarea energiei din surse regenerabile)?*
- *Contribuie PP la schimbările în materie de mobilitate în direcția unei mobilități durabile (încurajează mersul pe jos, mersul cu bicicleta, transportul public, utilizarea în comun a mașinilor etc.)?*
- *Contribuie PP la autosuficiența alimentară, la consumul de alimente organice cultivate acasă, la reducerea risipei alimentare?*
- *Încurajează PP o schimbare a obiceiurilor de consum: utilizarea de articole second-hand, reparații, în loc să cumpere produse noi, utilizarea de materiale reciclate?*
- *Promovează PP utilizarea de materiale reciclate și economia circulară?*
- *Promovează PP măsuri de reducere a deșeurilor, în special a celor din plastic?*
- *Va contribui PP la o mai bună adaptare la schimbările climatice (creșterea rezilienței ecosistemelor la schimbările climatice)?*
- *Contribuie PP la realizarea obiectivelor climatice într-un mod care nu pune în pericol biodiversitatea sau mai degrabă contribuie la biodiversitate?*
- *Schimbările climatice au un efect favorabil sau nefavorabil asupra planului, sau poate fi vulnerabil direct sau indirect la schimbările climatice?*
- *Schimbările climatice pot afecta elementele de mediu pe care planul le va afecta potențial?*

© vladwel / shutterstock

În cazul în care PP poate contribui la realizarea obiectivelor climatice, atunci ar trebui să facă obiectul procesului SEA pentru a optimiza impactul său asupra climei și mediului.

Fiecare dintre întrebările de mai sus explică, de asemenea, modul în care planul va contribui în mod obiectiv la schimbările climatice. De multe ori, PP este prea generic și elaborat într-o formă narativă, mai degrabă ca o viziune sau o foaie de parcurs decât ca o strategie propriu-zisă. În aceste cazuri, este dificil să se răspundă la întrebările de mai sus. Prin urmare, sarcina celor care elaborează planul strategic este de a defini în mod clar scopurile și obiectivele, precum și modalitățile și acțiunile de realizare a acestora și de măsurare a progreselor.

FAZA DE EXAMINARE ÎN CADRUL EIA

Procedura de verificare a EIM este foarte importantă, în special în ceea ce privește posibilele efecte asupra climei. Este esențial să se înțeleagă legătura dintre proiect și obiectivele climatice. Este necesar să se identifice obiectivele climatice actuale, atât la nivel internațional și național, cât și la nivel sectorial, și să se prezinte în mod clar modul în care proiectul va contribui la atingerea acestor obiective și cum se va adapta la viitoarele efecte ale schimbărilor climatice.

Procesul de EIM este, de asemenea, un instrument care ajută la planificarea proiectului pentru a contribui la realizarea obiectivelor climatice. Orice abatere de la acest lucru ar trebui justificată de experți încă din faza de verificare, iar autoritatea competentă ar trebui să evalueze în mod critic această evaluare și, eventual, să stabilească cerințe suplimentare pentru a asigura conformitatea proiectului cu obiectivele de mediu, în special cele climatice (pentru atenuare și adaptare). În cazul în care există argumente solide pentru care un proiect nu ar putea contribui la atenuarea schimbărilor climatice, investitorii pot contribui în continuare la refacerea naturii în alte moduri.

Încă de la **pregătirea documentației pentru procedura de screening, este necesar să se acorde atenție factorilor climatici** și să se identifice și să se prezinte (pentru întreaga durată de viață a proiectului):

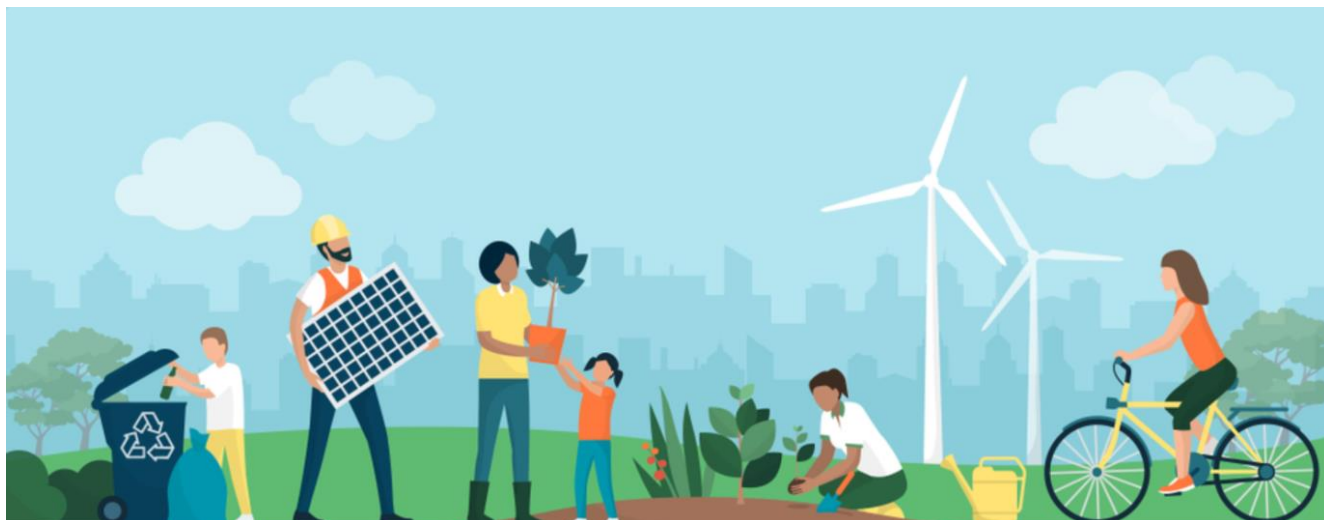
- ✓ modul în care proiectul va crește sau va reduce, direct sau indirect, emisiile de GES;
- ✓ modul în care schimbările climatice vor avea un efect benefic sau negativ asupra proiectului, direct sau indirect (vulnerabilitate, expunerea proiectului);
- ✓ modul în care schimbările climatice vor afecta părțile de mediu care vor fi afectate de proiect: măsuri de atenuare a impactului identificat și de adaptare la schimbările climatice.

Probleme legate de atenuarea schimbărilor climatice

În ceea ce privește emisiile de GES, este necesar să se evalueze cantitatea și intensitatea emisiilor de GES pentru fiecare element și fază individuală a proiectului pe parcursul întregului ciclu de viață, care include:

- utilizarea energiei a cărei producere generează emisii de GES: necesarul de energie, defalcat pe dispozitive, mașini și echipamente, surse de energie, afișarea fluxurilor de energie; prezentarea măsurilor de eficiență energetică;
- Emisiile de gaze cu efect de seră cauzate de fabricarea materiilor prime necesare fabricii (amprenta de carbon a produselor);
- Emisiile de gaze cu efect de seră cauzate de traficul legat de funcționarea instalației, luând în considerare întreaga mobilitate (inclusiv sosirea lucrătorilor la locul de muncă);
- identificarea de opțiuni alternative pentru evitarea emisiilor directe sau indirecte de GES, de exemplu, alte tehnologii, materiale, soluții bazate pe natură (cum ar fi zonele verzi, copacii, infrastructura ecologică, instalațiile de energie regenerabilă).

Impactul proiectului asupra climei poate părea nesemnificativ dacă îl privim separat, dar nu și dacă îl adăugăm la toate celelalte proiecte existente și viitoare care sunt planificate. Prin urmare, impactul proiectului asupra climei trebuie să fie întotdeauna plasat în contextul unui plan general sau al unui program care abordează impactul cumulativ al fiecărei zone.

© elenabsi / shutterstock

Aspecte legate de adaptarea la schimbările climatice

Proiectul trebuie să contribuie la adaptarea în zona mai largă în care urmează să funcționeze, asigurându-și în același timp propria reziliență și adaptare la consecințele actuale și viitoare ale schimbărilor climatice. Încă din faza de evaluare tranzitorie, este necesar să se identifice și să se evalueze posibilele modalități de adaptare pentru a reduce efectele schimbărilor climatice pe parcursul întregului ciclu de viață. Printre considerentele-cheie se numără:

- care sunt posibilitățile de minimizare a riscului, care pot aduce chiar beneficii în diferite scenarii;
- oportunități "win-win" care au un impact pozitiv asupra schimbărilor climatice, a biodiversității și a ecosistemului;
- opțiuni de acțiune reversibile și flexibile, care pot fi modificate ulterior, în cazul în care apar efecte semnificative ale schimbărilor climatice;
- în cazul noilor investiții, este logic să se adauge un câmp de "rezervă" pentru a asigura reziliența la o serie de efecte viitoare ale schimbărilor climatice;
- strategii de adaptare soft pentru a consolida capacitatea de adaptare, pentru a se asigura că există o gamă largă de posibilități de compensare/ajustare (planificare flexibilă și gestionare bazată pe monitorizare);
- instalarea de soluții bazate pe natură (de exemplu, zone neasfaltate și zone verzi care absorb precipitațiile, zone verzi și copaci ca factor de reglare a temperaturii, creșterea rezervoarelor de carbon).

Prin urmare, este necesar să se efectueze evaluări ale expunerii și vulnerabilității proiectului, care să includă:

- vulnerabilitatea proiectului în raport cu dezastrele naturale majore și cu alte dezastre și cu efectele schimbărilor climatice (în special în raport cu locația proiectului);
- analiza de vulnerabilitate a alternativelor luate în considerare;
- o evaluare a expunerii la risc a sitului și a zonei de impact potențial;
- evaluarea riscurilor în ceea ce privește efectele posibile;
- o descriere a adaptării la efectele schimbărilor climatice pentru activitatea planificată.

Având în vedere toate cele de mai sus, este foarte important ca documentația și evaluarea impactului anticipat al proiectului să fie pregătite în mod cuprinzător și aprofundat în această etapă. Numai în acest fel se poate asigura că organismul competent dispune de suficiente informații pentru a evalua, în mod calitativ, dacă este necesară efectuarea unei EIM din cauza impactului anticipat al proiectului asupra climei.

Evaluarea impactului asupra factorilor climatici în cadrul SEA

În special, în ceea ce privește impactul PP asupra factorilor climatici, este esențial ca evaluarea SEA să evalueze PP astfel încât să se asigure că acestea vor avea o contribuție suficientă la atingerea obiectivelor climatice. Doar impactul pozitiv al PP asupra climei nu este suficient, principalul criteriu de evaluare trebuie să fie impactul *necesar* al PP asupra atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea pentru a atinge obiectivele climatice. **În cazul în care PP strategice nu sunt suficient de ambițioase, nu este posibil să ne așteptăm ca obiectivele climatice să fie atinse la un nivel inferior, de implementare.** Trebuie să urmăm acest imperativ în contextul SEA, deoarece trăim în condiții de mediu și climatice extreme, în care nu poate fi acceptabil să generăm noi efecte negative asupra factorilor climatici și a biodiversității.

În plus, este esențial să se **evalueze impactul PP asupra reducerii sau creșterii impactului (consecințelor) schimbărilor climatice asupra altor activități spațiale** și impactul schimbărilor climatice asupra PP. Toate acestea cu cea mai mare atenție pentru protecția biodiversității și, bineînțeles, a altor aspecte ale mediului.

Evaluarea acestor efecte nu este o sarcină ușoară. Este nevoie de o cunoaștere amplă a planificării strategice, a stării mediului, a obiectivelor și documentelor privind clima și a altor planuri strategice. Această activitate trebuie abordată printr-un efort de echipă, cu o analiză aprofundată în contextul unui PP strategic individual, al scopului și al obiectivelor sale. Este necesar să se detașeze accentul de la căutarea doar a părților din PP care constituie baza pentru proiecte viitoare și să se schimbe perspectiva asupra evaluării cuprinzătoare din perspectiva schimbărilor din societate și din mediul pe care PP dorește să le dezvolte.

FAZA DE DEFINIRE A DOMENIULUI DE APLICARE

În această fază, se selectează obiectivele planului. Trebuie evaluate care părți ale planului sunt susceptibile de a avea un impact semnificativ asupra căror părți ale mediului și în ceea ce privește clima și care sunt susceptibile de a fi obiective climatice (de mediu) care trebuie luate în considerare. Această evaluare se bazează pe cunoașterea stării mediului în ceea ce privește schimbările climatice, pe tendința acestor schimbări și se realizează în contextul politicilor și obiectivelor climatice actuale. Emisiile de GES reprezintă principala, dar nu singura preocupare.

La definirea obiectivelor de mediu și climă, este logic să se ia în considerare obiectivele și sub-obiectivele climatice în mod independent. Astfel, obiectivul de mediu poate fi "atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea", care ar trebui să aibă mai multe sub-obiective, cum ar fi: o mai mare eficiență energetică, o pondere mai mare a surselor de energie regenerabilă în utilizarea finală, un consum mai mic de energie, o mobilitate sporită, reducând în același timp consumul de energie, rezervoare de carbon semnificative, o rezistență și o

adaptabilitate sporite, precum și reducerea expunerii la efectele schimbărilor climatice. Cu toate acestea, pot fi incluse și alte obiective sectoriale privind clima (în domeniul agriculturii, al gestionării deșeurilor, al utilizării pe scară largă).

Criteriile de evaluare a impactului PP trebuie să fie elaborate în mod ambițios și să se acorde o atenție deosebită contextului schimbărilor climatice. Un raport de mediu care stabilește criteriile de evaluare a efectelor asupra factorilor climatici la un nivel prea scăzut nu își va atinge scopul. De exemplu, chiar dacă acestea nu sunt încă definite normativ, este necesar să se ia în considerare obiective mai ambițioase care sunt în curs de negociere. Stabilirea criteriilor pentru schimbările climatice este o parte esențială a procesului SEA, care influențează integrarea cât mai optimă a schimbărilor climatice în plan. Criteriile pentru cea mai înaltă evaluare a acceptabilității impactului PP ar trebui să se bazeze pe depășirea obiectivelor climatice stabilite la nivel politic în fiecare zonă. Conform datelor și proiecțiilor științifice, este evident că obiectivele climatice stabilite politic până în prezent sunt mai mici decât obiectivele necesare pentru a opri încălzirea globală la 1,5°C față de perioada preindustrială.

© Viktoris Kurpas / shutterstock

EVALUAREA IMPACTULUI ÎN RAPORTUL DE MEDIU

În cazul în care procedura SEA este demarată în cea mai timpurie etapă a planificării strategice, principiul dezvoltării durabile va fi cel mai bine integrat în PP și își va optimiza potențialul în

vederea atingerii obiectivelor climatice/de mediu. Planificarea ar trebui abordată într-un mod integrat, ecosistemic, luând în considerare constrângerile și pragurile. Din cauza schimbărilor climatice (și a protecției biodiversității), în PP trebuie să fie încorporată o gestionare/implementare eficientă și flexibilă. În acest sens, procesul SEA ajută la conceperea unui plan bazat pe următoarele considerente:

- Ce alternative există pentru a aborda schimbările climatice? Cum ar afecta implementarea acestora schimbările climatice?
- Cum putem evita efectele negative asupra schimbărilor climatice și, dacă nu putem face acest lucru, cum pot fi reduse sau compensate? Cum putem maximiza impactul pozitiv asupra climei?
- Cum pot fi incluse măsurile privind schimbările climatice într-un PP?

Raportul de mediu ar trebui să explice în mod clar modul în care au fost identificate constatările și dispozițiile referitoare la conținutul climatic, adaptate la obiectivele specifice ale PP, modul în care au fost abordate incertitudinile, modul în care au fost selectate scenariile adecvate (rapoartele IPCC) și modul în care considerațiile privind schimbările climatice pot fi (mai bine) integrate în PP final și, în final, ar trebui să includă propuneri de măsuri de atenuare. Trebuie prezentate starea mediului (impactul actual și cel preconizat, vulnerabilitatea), indicatorii și impactul PP (modul în care planul va atenua schimbările climatice, modul în care acestea afectează o mai bună adaptare și modul în care PP este adaptat la schimbările climatice). Trebuie explicată atitudinea față de alte planuri.

Este necesar să:

- ✓ să ia în considerare scenariile privind schimbările climatice: posibile situații meteorologice extreme și surprize majore care ar putea afecta punerea în aplicare a PP sau agrava impactul acestora asupra mediului;
- ✓ **analiza evoluției tendințelor de bază**, inclusiv a tendințelor în ceea ce privește conținutul principal al PP de-a lungul timpului, în ceea ce privește factorii de schimbare (directi și indirecti), constrângerile, zonele care pot fi afectate în mod special, interdependențele critice, cine câștigă/pierde; evaluarea vulnerabilității (cu evaluarea capacității regiunii sau a sectorului de a se adapta la schimbările climatice) și identificarea celei mai rezistente alternative.
- ✓ să evalueze **alternativele din punct de vedere al diferitelor efecte asupra schimbărilor climatice și a biodiversității** (printr-o prezentare generală a necesităților, a procesului de punere în aplicare, a locațiilor, a termenelor și a alternativelor care îmbunătățesc serviciile ecosistemice); având în vedere incertitudinea cu privire la natura riscurilor potențiale, este mai bine să se propună măsuri "fără regrete" sau "cu regrete reduse" decât să se riște apariția unor probleme majore în timpul punerii în aplicare a PP;
- ✓ să caute **posibilități de îmbunătățire**, aliniind în același timp PP cu obiectivele și prioritățile relevante ale altor politici privind schimbările climatice și biodiversitatea;
- ✓ să evalueze **efectele sinergice și cumulative ale schimbărilor climatice și ale biodiversității**;
- ✓ să se asigure că **măsurile de atenuare a schimbărilor climatice nu au efecte negative asupra adaptării**.

SEA este un instrument esențial în planificarea strategică, pentru a planifica în mod cu adevărat durabil și pentru a ajunge cât mai curând posibil la neutralitate climatică.

Evaluarea impactului asupra climei în cadrul EIA

FAZA DE SCORARE

În cazul în care trebuie să se realizeze o EIM, faza de definire a domeniului de aplicare în ceea ce privește evaluarea impactului climatic al proiectului este crucială, în special din cauza incertitudinii explicate mai sus. Dacă se solicită, organismul competent ar trebui să furnizeze informații orientative cuprinzătoare cu privire la domeniul de aplicare și la conținutul raportului privind impactul asupra mediului în ceea ce privește evaluarea impactului climatic. Deși această fază nu este obligatorie, ea poate aduce multe beneficii: aspectele-cheie deja prevăzute de investitor pot fi confirmate sau pot fi identificate altele noi de către autoritatea competentă. În plus, aceasta inițiază o reflecție timpurie asupra alternativelor și a măsurilor de atenuare. Acest lucru poate economisi timp și bani, deoarece actualizările ulterioare ale raportului devin inutile, iar autoritatea competentă este implicată într-o etapă timpurie. Determinarea domeniului de aplicare și a profunzimii raportului privind impactul asupra mediului reprezintă, de asemenea, o anumită previzibilitate în ceea ce privește evaluarea aportului necesar (muncă, timp și resurse financiare).¹⁶

EVALUAREA IMPACTULUI ÎN RAPORTUL EIA

Pregătirea unui raport de impact al evaluării climatice nu este deloc o sarcină ușoară. Nu există metodologii uniforme și cuprinzătoare pentru evaluarea impactului unei serii întregi de proiecte diferite și nici nu există exemple (cel puțin vizibile) de bune practici care să poată fi urmate.¹⁷ Este necesar să se abordeze de la caz la caz,¹⁸ în mod rezonabil, folosind cunoștințele existente, principiile precauției și cel “do no harm”. Toate considerentele necesare ar trebui stabilite înainte de întocmirea raportului și sunt descrise în capitolul de screening. Cu toate acestea, raportul în sine va necesita o analiză și o evaluare aprofundată.

Raportul trebuie să includă o definiție a modului în care mediul de referință se va schimba din cauza schimbărilor climatice, folosind mai multe scenarii climatice și o evaluare a impactului proiectului asupra acestei schimbări de referință.

¹⁶ Evaluarea impactului proiectelor asupra mediului, Ghidul de definire a domeniului de aplicare, <https://circabc.europa.eu/ui/group/3b48eff1-b955-423f-9086-0d85ad1c5879/library/38742302-d9d2-41e1-85de-aa88653e7c/details> (19 aprilie 2023)

¹⁷ Pentru mai multe detalii, a se vedea [rezumatul și recomandările J&E privind evaluările climatice](#).

¹⁸ În acest document separat sunt colectate o serie de [instrumente metodologice și orientări](#) pentru a ajuta experții care pregătesc un raport de evaluare a impactului asupra mediului în ceea ce privește clima - de obicei, este necesară o combinație a acestora.

Pentru a defini linia de bază în evoluție, este necesară:

- ✓ identificarea tendințelor și indicatorii-cheie în timp (de exemplu, emisiile de GES, indicatorii de vulnerabilitate, frecvența preconizată a evenimentelor meteorologice extreme, riscul de accidente majore);
- ✓ identificarea factorilor de schimbare (directi și indirecti) care pot conduce la anumite tendințe (de exemplu, proiecte deja aprobate (sau planificate), dar care nu au fost încă puse în aplicare);
- ✓ identificarea interdependențelor critice (de exemplu, sistemele de alimentare cu apă și de tratare a apelor uzate municipale, protecția împotriva inundațiilor, alimentarea cu energie electrică etc.);
- ✓ respectarea valorilor de prag - care au fost deja atinse sau se așteaptă să fie atinse;
- ✓ asigurarea ca scenariile includ, de asemenea, fenomene extreme, consecințe climatice și "mari surprize" care vor afecta proiectul sau vor duce la o deteriorare a impactului acestuia asupra climei, biodiversității și mediului.

Evaluarea impactului proiectului asupra climei se realizează ținând seama de evoluția mediului de referință astfel identificat. Trebuie să se țină seama atât de amploarea, cât și, mai ales, de importanța impactului individual. Complexitatea acestui aspect nu trebuie să descurajeze analiza impacturilor directe și indirecte. Având în vedere incertitudinea proiecțiilor, trebuie descrise impacturile preconizate: ceea ce este cunoscut trebuie definit cu un anumit grad de probabilitate, iar ceea ce este relativ puțin cunoscut trebuie, de asemenea, precizat.

Următoarele considerații generale sunt importante pentru evaluarea impactului:

- ✓ Este necesar să se evalueze expunerea și vulnerabilitatea nu numai la efectele schimbărilor climatice în sine, ci și în ceea ce privește **aspectele de mediu, sociale și economice** expuse la schimbările climatice pe termen scurt și lung sau la fenomenele meteorologice extreme.
- ✓ **Efectele pe termen lung și cumulative** ale schimbărilor climatice **necesită atenție**, trebuie avute în vedere lanțurile sau rețelele cauzale pentru a înțelege interconexiunile și efectele cumulative ale impactului proiectului asupra și între elemente (în special interacțiunile pozitive sau negative dintre schimbările climatice și biodiversitate).
- ✓ **Identificarea alternativelor și a măsurilor de atenuare**: o evaluare a vulnerabilității trebuie să fie integrată atât în evaluarea de bază, cât și în toate alternativele, pentru a selecta alternativa cea mai rezistentă.
- ✓ În ceea ce privește atenuarea schimbărilor climatice, **trebuie căutate alternative pentru a reduce emisiile de GES**, cum ar fi alte tehnologii, materiale, modele de aprovizionare, protecția, restaurarea și crearea de rezervoare naturale (infrastructură verde), planificarea măsurilor de compensare, materiale de producție cu amprentă de carbon redusă, măsuri eficiente de utilizare a energiei în toate fazele, furnizarea de energie din surse de energie regenerabilă, reducerea emisiilor de GES legate de transport (alegerea unei locații apropiate de transportul public de călători, pregătirea unui plan de mobilitate, promovarea transportului public, a mersului cu bicicleta, a mersului pe jos,
- ✓ În ceea ce privește adaptarea la schimbările climatice, trebuie luate în considerare nu numai adaptarea proiectului la schimbările climatice, ci și **contribuția acestuia la o mai bună adaptare a zonei mai largi** (descrisă în capitolul de screening). Este posibil să fie necesare măsuri privind protecția împotriva apelor pluviale și a inundațiilor pentru a asigura o mai mare stabilitate a solului, rezistență la vânt, grindină, temperaturi ridicate, apoi, de asemenea, măsuri privind posibilele incendii de pădure, disponibilitatea apei și calitatea aerului.
- ✓ **Monitorizarea și gestionarea flexibilă**: deși nu este impusă de EIA, este esențial, în special în ceea ce privește schimbările climatice, să se asigure monitorizarea, evaluarea și acțiunile corespunzătoare pe parcursul ciclului de viață în ceea ce privește gestionarea flexibilă.

ANEXĂ - Prezentare generală a obiectivelor climatice

La **nivel internațional**, în conformitate cu Acordul de la Paris, obiectivul este de a menține încălzirea globală cu mult sub 2°C sau, mai degrabă, sub 1,5°C față de perioada preindustrială. Raportul special al IPPC privind 1,5°C a arătat că acesta este un obiectiv necesar, deoarece încălzirea globală peste această limită va avea consecințe imposibil de gestionat în ceea ce privește schimbările climatice. Acest angajament a fost asumat de UE și de statele membre prin Acordul de la Paris și reprezintă o continuare a eforturilor depuse de semnatarii UNFCCC. De asemenea, face parte din cel de-al 13-lea dintre cele 17 obiective de dezvoltare durabilă -: O agendă pentru dezvoltare durabilă până în 2030 (obiectivul privind clima). Obiectivul este de a lua măsuri urgente pentru a combate schimbările climatice și consecințele acestora. Printre obiectivele sale se numără încorporarea măsurilor privind schimbările climatice în politicile, strategiile și planurile la nivel național.

Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția de la Espoo) și Protocolul său privind evaluările strategice de mediu (Protocolul de la Kiev), precum și Acordul de la Sendai privind reducerea riscului de dezastre sunt, de asemenea, importante la nivel internațional în ceea ce privește schimbările climatice și evaluarea strategică.

La **nivelul UE**, Parlamentul European a declarat o rezoluție privind urgența climatică și de mediu încă din 2019. Viziunea strategică europeană pe termen lung pentru o economie prosperă, modernă, competitivă și neutră din punct de vedere climatic "O planetă curată pentru toți" a stabilit ca obiectiv general neutralitatea climatică până în 2050, iar acum Legea europeană privind clima stipulează aceeași abordare, ba mai mult, stabilește că obiectivul climatic obligatoriu pentru 2030 va fi o reducere internă a emisiilor nete de gaze cu efect de seră (emisiile după deducerea absorbțiilor) cu cel puțin 55 % față de nivelurile din 1990 până în 2030. Acordul verde european solicită reformarea politicilor sociale și economice în vederea unei tranziții echitabile către o societate durabilă, iar revizuirea multor directive și regulamente legate de climă este în curs de revizuire și schimbare. Țările au adoptat planuri naționale privind energia și clima (NECP) și adoptă strategii climatice pe termen lung.

Atingerea neutralității climatice (adică emisii de GES minus absorbții = 0) este esențială pentru a lua măsuri decisive până în 2030. Conform raportului Națiunilor Unite privind diferența de emisii (2019),¹⁹, emisiile globale de GES ar trebui reduse cu 7,6 % pe an în acest deceniu.

Pentru a avea o imagine clară a scopurilor și obiectivelor climatice, este important să se înțeleagă **anul de referință**, adică anul în funcție de care se măsoară reducerile de emisii de GES. UNFCCC nu a stabilit un an de referință până la Protocolul de la Kyoto la Convenție.

¹⁹ <https://www.unenvironment.org/resources/emissions-gap-report-2019> (19 aprilie 2023)

Aceasta a stabilit anul 1990 ca an de referință, iar țările au avut posibilitatea de a alege un alt an. UE a ales anul 2005.

Un alt factor important în înțelegerea obiectivelor este faptul că **UE a împărțit acțiunile privind clima în două părți în 2005:**

1. **Sectorul acoperit de schema de comercializare a emisiilor de gaze cu efect de seră (ETS)**, care include instalațiile mari în care se desfășoară activitatea care generează gaze cu efect de seră (în special energia, industria și aviația comercială). Companiile primesc sau cumpără cote de emisii, pe care le pot comercializa între ele și sunt responsabile pentru atingerea obiectivelor privind emisiile de GES.
2. **Sectorul non-ETS** este format din toate celelalte activități care generează emisii de GES - transporturi, agricultură, clădiri, gestionarea deșeurilor, bunuri de consum și alte sectoare. Statele membre sunt responsabile pentru atingerea obiectivelor din sectorul ETS.

Obiectivele actuale de reducere a emisiilor de GES până în 2030 la nivelul UE sunt de a reduce emisiile de GES cu 55 % față de 1990, iar obiectivele privind energia din surse regenerabile (în prezent, încă 32 %) și creșterea eficienței energetice (în prezent, 32,5 %, care se aplică atât sectorului ETS, cât și sectorului non-ETS) sunt în curs de revizuire.

La 18 mai 2022, Comisia a publicat **planul REPowerEU**²⁰, care stabilește o serie de măsuri pentru a reduce rapid dependența UE de combustibilii fosili ruși cu mult înainte de 2030, prin accelerarea tranziției către o energie curată. Planul REPowerEU se bazează pe trei piloni: economisirea energiei, producerea de energie curată și diversificarea aprovizionării cu energie a UE. În cadrul procesului de intensificare a utilizării energiei din surse regenerabile în producția de energie electrică, industrie, clădiri și transporturi, Comisia propune creșterea obiectivului din directivă la 45% până în 2030.

În ceea ce privește nivelul național, obiectivele actuale sunt stabilite în Regulamentul (UE) 2018/842 privind reducerile anuale obligatorii ale emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021-2030, contribuind la acțiunile climatice în vederea îndeplinirii angajamentelor asumate în cadrul Acordului de la Paris și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 (**Regulamentul privind partajarea eforturilor**), care este în curs de revizuire. Cu toate acestea, fiecare stat membru stabilește obiective climatice în planurile naționale privind energia și clima, în strategiile climatice pe termen lung și în actele privind clima (dacă sunt adoptate). La nivelul UE, sunt stabilite, de asemenea, obiective sectoriale pentru sursele de energie regenerabile și eficiența energetică, iar la nivel național există și alte obiective sectoriale.

Pentru a atinge neutralitatea climatică, sunt importante și rezervoarele de carbon. Statele membre ale UE trebuie să se asigure că emisiile de gaze cu efect de seră provenite din

²⁰ https://commission.europa.eu/publications/key-documents-repowerEU_en (19 aprilie 2023)

utilizarea terenurilor, din schimbarea utilizării terenurilor sau din silvicultură sunt compensate cu cel puțin o eliminare echivalentă de CO₂ din atmosferă în perioada 2021-2030 (sectorul utilizării terenurilor, al schimbării utilizării terenurilor și al silviculturii - LULUCF).

O compilație de informații relevante poate fi găsită în [fișa informativă J&E privind promovarea atenuării schimbărilor climatice](#).

Informații de contact

Asociația pentru Justiție și Mediu

Rețeaua europeană a organizațiilor de drept al mediului

33 Udolní, 602 00 Brno, Republica Cehă

Zsuzsanna Berki, Priska Lueger & Senka Vrbica

(Co-lideri / Echipa tematică privind clima)

e-mail: info@justiceandenvironment.org

web: ■

Planul de lucru al J&E a primit finanțare din partea Uniunii Europene prin intermediul schemei de finanțare LIFE+. Singura responsabilitate pentru prezentul document îi revine autorului, iar Comisia Europeană nu este responsabilă pentru nicio utilizare care ar putea fi dată informațiilor conținute în acesta.